

16. tétel Retorika – az élőbeszéd nem nyelvi kifejezőeszközei és a beszéd zenei eszközei – Nyelvtan szóbeli

Retorika: szónoklattan. Célja: a meggyőzés.

A jó szónok tulajdonságai: Hitelesség, találékonyság, előadókészség → a szónok jól kell, hogy használja a beszéd zenei eszközeit és a beszédet kísérő egyéb nem nyelvi jeleket! **Ha ezek nincsenek összhangban a mondanivalóval, akkor elvész a meggyőzőerő.**

A beszéd zenei eszközei:

Ha tudatosan alkalmazzuk őket, erősíthetjük a mondanivalót, + hatást gyakorolhatunk a hallgató érzelmeire.

1. hangsúly

bizonyos szótagokra jutó hangerőtöbblet, nyomaték. pl. **Ez** a jó megoldás; megőrülök, stb.

2. hanglejtés (intonáció)

a beszéd dallama – mindenkinek egyéni. Általában, ha szomorúak, unottak, fáradtak vagyunk, mélyebb hanglejtésben beszélünk. Ha a nők mérgeseek, ált. magasabb hangon beszélnek.

Ha eltérünk az átlagostól, azzal kiemelünk valamit.

3. Hangerő

szerpe az érzelmekre hatás, figyelemfelkeltés, lényegkiemelés (ha valami fontosabb, hangosan mondjuk)

4. Beszédszünet:

belégzés – figyelemfelkeltés – hatásszünet

tagolja a beszédet; időt hagy a gondolkodásra a szónoknál, megemésztésre a hallgatóknál.

5. Beszédtempó:

a fontosabb dolgokat lassabban, a kevésbé fontosat gyorsabban mondjuk. Ha túl lassú – unalmas; ha túl gyors – nem lehet követni.

A beszédet kísérő egyéb nem nyelvi jelek:

Ugyanolyan fontosak mint maga az elmondott szöveg vagy a zenei eszközök. Ha nincs összhangban a kiállítás a mondanivalóval, akkor elvész a meggyőzőerő. (pl. Ha valaki a szépségápolás fontosságáról beszél, közben pedig ápolatlan a külseje → nem hiteles)

Ezek a jelek is szerepet vállalnak a **hatáskeltésben** és a **lényegkiemelésben**!

- **Mimika:** arcjáték. - Fintor, meglepettség, szemöldökráncolás, tekintet, stb. – mindig megfelelő kell, hogy legyen.
- **Gesztusok:** kézmozdulatok – nyomatékot adhatnak. (+ Nem szabad kezét tördelni, pótcselekvéseket végezni szónoklat közben)
- **Testtartás:** Kihúzott háttal, nem görnyedve, nem a papír mögé behúzódva kell kiállni
- **Térközsabályozás:** Fontos bemérni a megfelelő távolságot a hallgatóktól. Ezzel lehet hatást kelteni (a szónok előrelép – hátralép; valaki arcába beszél vagy tisztas távolságot tart, stb.)
- **Külső:** öltözködés, ápoltság, hajviselet, emblémák (ékszerek, feliratok, jelvények, tetoválás, kokárda, stb.) ezek önmagukban is hatást keltenek. Mindig a szituációhoz illőnek kell lenniük! (pl. sporteseményen beszélhet az előadó lazább, sportosabb ruházatban; de díszfogadáson kötelező az elegáns megjelenés, nemzeti ünnepen kokárda, stb.)